

טלית שכולה אמת – לפרשת קרח

כיצד יתכן שמילה שאינה במקומה או חוסר הערכה רגעי מסוגלים להחריב מפעל חיים שלם? לעיתים קרובות, מאבקים אידאולוגיים סוערים שאנו מנהלים בשם ה"צדק" אינם אלא מסכה רעיונית שנועדה לחפות על פגיעה אישית. סיפורו של קורח, המורד המפורסם ביותר בהיסטוריה, הינו "מפת דרכים" מדויקת של מנגנון ההרס העצמי. פרשה זו משמשת לנו "תמונת מראה" להבנת כאב פרטי שהופך למערכת אמונית דורסנית.

כיסוי לקנאה

קורח הציג טיעון, שבמבט ראשון נשמע כאחריות ציבורית: "כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְּנֶנָּהוּ עַל קָהָל ה' (טז, ג). בנאום מתוחכם של צדק חברתי, שחלקים נרחבים בו עסקו בדאגה לחלש, הצליח קרח לסחוף אחריו מאתים וחמישים ראשי סנהדראות, אנשים בעלי שיעור קומה. בפירוש, חושף רש"י את האמת שפעלה מתחת למילים גבוהות אלו: "ומה ראה קרח לחלוק עם משה? **נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל**, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור". קורח חש שנעשה לו עוול אישי. בהיותו בנו של יצחק (האח השני של עמרם), סבר שהוא הראוי לתפקיד הנשיאות לאחר ששני בניו של עמרם (משה ואהרן) כבר נטלו את המלוכה והכהונה. פגיעה זו הובילה אותו "להמציא תורה שלמה", לבנות מערכת שלמה של פלפולים וקושיות על 'ציצית שכולה תכלית' ו'בית מלא ספרים', רק כדי להצדיק את הסתירה הפנימית שנוצרה בו.

התעוזה

התורה מעידה על משה רבינו: (לעיל יב, ג) "וְהָאִישׁ מִן־הָעָם אֲשֶׁר עָנִי מְאֹד **מִכָּל הָאָדָם** אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה". ולמרות זאת, קמו קרח ועדתו והעזו לחלוק על משה רבינו ולהטיח בו האשמות שוא. מציאות עגומה זו מלמדת יסוד חשוב: כשאדם נשאב אל "מערבולת" המחלוקת, הוא מאבד את שכלו הישר ואת כושר השיפוט הפשוט שלו. הנגיעה האישית והרצון לנצח מעוורים את עיניו, עד שהוא מסוגל להעלות טענות מופרכות מיסודן, שאין להן שום אחיזה במציאות.

בהקשר זה דורשים חז"ל על הפסוק בפרשתנו: "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו" (טז, ד), "מה שמועה שמע? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: שחשדוהו מאשת איש, שנאמר 'ויקנאו למשה במחנה'. אמר רבי שמואל בר יצחק: מלמד שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה, שנאמר 'ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה'".

הוטחו במשה טענות שהדעת אינה תופסת. משה רבינו, בחיר האנושות, איש קדוש מואשם בחשדות שפלים ביותר. **מכאן אנו למדים עד היכן מגיע כוחה ההרסני של המחלוקת**. בעלי ריב אינם נרתעים מלטעון טענות שווא נטולות כל שחר, והכל במטרה אחת: להשמיץ, להכפיש ולבזות את הניצב מולם. **בשעת כעס או ויכוח, השכל הישר משתעבד לרגש הניצחון**. העצה הטובה ביותר להינצל מכך, **להימנע מכניסה למחלוקת**. בריחה ממריבה אינה חולשה, אלא שמירה על טהרת המידות.

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/q9zmC>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

מפרשת קורח ועד ימינו

יש נטיה טבעית ליפול בשוחד ה'נגיעה העצמית'. בפרשתנו ראינו שאפילו גדולי עולם עלולים ליפול ברשתן של שיטות שכנוע מתוחכמות כשהן עונות על צורך רגשי. כשאדם חש פגוע בגאוותו, הוא אינו מודה בכך. הוא עשוי להמציא מכלול רעיונות ותפיסות עולם שיכשירו את דעתו ויצרו מצג שוא של מאבק לשם שמים.

החיים מזמנים לכולנו תחושות של פגיעה, חוסר צדק והרגשת קיפוח בין אם אמיתיות ובין אם מדומות. התגובה לכך מצויה במרחב הבחירה שלנו. ככלל, תגובה שנובעת מתוך סערת רגשות ועלבון תהיה כמעט תמיד הרסנית. כשאדם מרגיש פגוע עדיף לו לגזור על עצמו שתיקה ולעצור, לא להגיב מיד. כעבור פרק זמן המציאות תיראה לו שונה לחלוטין ו"פחיתות כבוד" כנראה תאבד מחריפותה. התורה מלמדת אותנו כאן יסוד חשוב: השכל האנושי, המבריק והזך ביותר, אינו חסין מפני "עיוורון גמור" כשפצע רגשי סמוי או תחושת קיפוח אישית מעורבים בדבר. כשהכאב החיצוני נוגע בנקודה רגישה זו ומבטיח לה "פיצוי", הוא מצליח לנטרל את כושר השיפוט. במצב זה, אפילו השכל הישר וההגיון הבריא נרתם לשרת את המניע הרגשי הנסתר, וממציא הצדקות נעלות ומנומקות למעשים הרסניים ביותר, ופעמים רבות (כמו אצל קרח) תחת מסווה של "קדושה" ודאגה לכלל. בכל פעם שאנו מוצאים את עצמנו יוצאים למלחמה "צודקת" או חשים צורך עז להוכיח את טעותו של הזולת, עלינו לעצור ולשאול את עצמנו בכנות מוחלטת ובגילוי לב: האם (ועד כמה) המניע שלי הוא אכן טובת העניין וקידוש שם שמים, או שמא פגיעה אישית היא שמניעה את גלגלי המאבק. פרשת קורח מציבה בפנינו מראה נוקבת על נפש האדם ומזהירה אותנו מפני האש הזרה של המחלוקת המוזנת מאגו פגוע.

הכתוב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר. office@shaalti.co.il – לתגובות

מחפשים רעיונות נפלאים לפרשת קרח, שיעשירו את שולחן השבת?

אספנו עבורכם תכנים מרתקים, בקישור <https://did.li/8iXgT>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?

רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו על הקישור <https://did.li/OZAmC>

או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/q9zmC>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

